

Pediatric Nurses' Attitudes about Computer Use in Health Care: Sakarya Example

Attitudes of Pediatric Nurses about Computer Use in Health Care:
Sakarya Example

Öznur Tiryaki¹, Hamide Zengin², Nursan Çınar³

¹ Sakarya Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi Eğitim Koordinatörlüğü, Sakarya

² Suluova Devlet Hastanesi Kalite Yönetim Birimi, Amasya

³ Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hast. Hemşireliği A.D., Sakarya

Yazışma Adresi / Correspondence:

Öznur TIRYAKI

Sakarya Üniversitesi Eğitim Araştırma Hastanesi Eğitim Koordinatörlüğü, Adnan Menderes Cad. Sağlık Sok. No:195 Adapazarı/Sakarya

T: +90 505 883 62 46 E-mail: oznuritiryaki@gmail.com

Öz

Amaç	Bu çalışma; pediatri hemşirelerinin sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirildi.
Gereç ve Yöntem	Çalışmaya başlamadan önce etik kurul ve kurum izinleri alındı. Çalışma Sakarya' da bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin Pediatri kliniğinin bulunduğu iki ayrı kampüste, Nisan 2018 tarihinde, araştırmaya katılmaya 70 gönüllü hemşire ile gerçekleştirildi. Çalışmada; katılımcıların sosyo-demografik bilgilerini sorgulayan araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu ile Kaya ve Aştı tarafından 2008 yılında geçerlik ve güvenirliği yapılan "Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği" kullanıldı. Veriler SPSS 22 paket programında değerlendirildi
Bulgular	Katılımcıların %88,6'sının kadın (n:62), yaş ortalamasının 33,17±8,15, %64,3'ünün evli (n:45), % 60'ının lisans mezunu, %10'unun lisansüstü mezunu olduğu saptandı. Pediatri hemşirelerinin görev süresinin ortalama 11,85±9 olduğu bulundu,%77'sinin bilgisayar sertifikasının olmadığı (n: 54), %51,4'ünün bilgisayarın her gün düzenli kullandığı (n: 36), %45,7'sinin (n:32) bilgisayarın hasta ve hastane hizmetlerinde (ör: ilaç istemi) kullandığı bulundu. Ölçekten elde edilen toplam puanın 16,7±7,63 olduğu
Sonuç	Araştırmaya katılan hemşirelerin çeşitli bilgisayar programlarını kullanma yeteneği konusunda kendinden emin olduklarını, toplumsal gelişimde bilgisayarın yararına inandıkları ve bilgisayar kullanımına istekli bir bakış açılarının olduğu görüldü.
Anahtar Kelimeler	Bilgisayar Kullanımı, Pediatri Hemşiresi, Tutum

Abstract

Objective	This study was conducted to examine the attitudes of pediatric nurses about computer use in health care.
Material-Method:	Before starting to the study, permissions were taken from ethics committee and the institution. The study was conducted with a total of 70 nurses who were voluntarily participating in the research at two separate campuses including Pediatric Clinic of a Training and Research Hospital in Sakarya,in April 2018. In the study, the questionnaire prepared by the researchers questioning the socio-demographic information of the participants and "Attitude Scale Towards Computer Usage in Health Care" which was tested by Kaya and Aştı in 2008 for reliability and validity were used. The data were evaluated in the SPSS 22 software.
Results:	It was determined that the 88,6% of the participants were female (n:62),the mean age of participants was 33,17±8,15, 60% of the participants had graduate and 10% had post-graduate from university. It was found that the average duration of work of pediatric nurses was 11,85±9, 77% of nurses had no computer certificate (n:54), 51.4% were using computer regularly every day (n:36), 45,7% were using computer in patient and hospital services (ex: drug demand) (n:32). In the study, it was observed that the total score obtained from the scale was 16,7 ± 7,63.
Conclusion:	It was observed that nurses participating in the research were confident about the ability to use various computer programs, they were believed in the benefit of the computer in social development, and they had an avid perception about the use of computer.
Key words:	Computer Usage, Pediatric Nurse, Attitude

Journal of Human Rhythm
2018;4(3):158-164

TİRYAKI ve Ark.

Pediatric Nurses' Health
Care in Computer Use
Attitudes: Sakarya Example

GİRİŞ

İnsan hayatı için en önemli grupların başında gelen sağlık çalışanlarının, teknolojik gelişmelerden uzak kalması düşünülemez. Sağlık ve bilgisayar alanındaki hızlı gelişmeler, bu iki sektörün birbirine daha fazla yaklaşmasına, birbirine uyumlu gelişim göstermelerine neden olmaktadır. Bilimsel bilginin artması, sağlık bakım alanında hizmetin yönetilmesi, bilginin kayıt edilmesi, saklanması, paylaşılması ve yönetiminde bilgi teknolojisi gittikçe artan ve gelişen temel bir role sahiptir. Sağlık probleminin tanılanması, tedavisine; bakımın planlanmasından değerlendirilmesine; monitörden hastayı izleme ve muhasebeden eczaneye kadar hastanenin her alanında aktif olarak kullanılmaktadır.¹ Sağlık hizmetleri bir sistem içinde ve ekip çalışması olarak yürütülür. Hastanelerde sağlık eğitimi almış eğitilmiş insan gücü kaynağının % 50-60 kadarını hemşireler oluşturmaktadır. Bu yüzden hemşirelik hizmetlerinin niteliği sağlık hizmetlerinin niteliğini de büyük oranda belirler. Hemşirelik uygulamalı bir disiplin olup teknolojiye bu uygulamaları etkilemekte ve belirlemektedir. Yeni teknolojinin hemşirelik uygulamalarını nasıl değiştirebileceği, hemşirelik iş yükünü nasıl artıracak, bu yeni teknolojinin kullanımı ile ilgili etik faktörlerin varlığı ve sağlıklı/hasta bireyin bakımını nasıl etkileyeceğinin bilinmesi gerekir.² Ayrıca bilişim teknolojileri hemşirelerin diğer sağlık profesyonelleri ile olan çalışmalarını destekleyip bilgi paylaşımını hızlandırarak bakımın nasıl sunulacağını belirlemektedir. Sağlık sisteminde ve hasta bakımında doktor ve hemşireler en önemli role sahip olan sağlık profesyonelleridir. Hemşire, geleneksel yaklaşımda olduğu gibi sadece hastanelerde çalışan, doktorun belirlediği tedaviyi uygulayan ve ona destek veren biri değil, çağdaş anlayış içinde insanın var olduğu ortamlarda sağlığın korunması ve hastalıkların tedavisinde bilimsel süreçleri kullanarak etkin rol alan bireydir.³ Hastaya bakım veren, bakım gereksinimlerini belirleyen, ayrıntılı olarak uygulamaları planlayan, nerede ne zaman hangi malzemeyi kullanacağına karar veren en büyük sağlık grubu olan hemşireler sağlık teknolojisini yoğun biçimde kullanır. Hastadan verileri toplayan, topladıkları verileri elektronik ortama aktaran hemşirelerin teknolojiyi kabul ve kullanımını çok önemlidir.⁴ Hemşirelerin teknolojiyi hasta bakımı ve dokümantasyon sürecinin bir parçası olarak kullanmaları gerektiğinden, kullanım çıktılarının belirlenmesi devam eden sistem tasarım ve geliştirmesinden yararlanabilir. Dokümantasyonun rahatlığını ve kalitesini artırmak için hemşireler, kağıt formatı olmayan gerçek zamanlı veri girişi sağlayan bir bilgi sistemini tercih etmektedirler. Teknolojinin uygulanmasının başarısında hemşirelerin teknoloji kullanımını kabul etmelerinin anahtar faktör olduğu bilinmektedir. Bilgi teknolojisinin uygulanması, hasta güvenliğini, veri gizliliğini, ilaç hatalarını önleme, bilgi entegrasyonunu ve disiplinlerarası iletişimi sağlamak için hem bakım standardını hem de hasta yönetim sürecini artırabilir. Bilgi teknolojisi uygulama başarısı, genellikle kullanıcı kabul ve memnuniyetine dayanmaktadır.⁵ Araştırma çocuk kliniklerinde çalışan ebe ve hemşirelerin sağlık hizmetlerinde bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik tanımlayıcı olarak planlandı.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın evrenini Nisan 2018 tarihinde Sakarya il merkezinde bir eğitim ve araştırma hastanesinde bulunan çocuk ile ilgili kliniklerde aktif olarak çalışan tüm hemşireler (N:92), örneklemi ise çalışmaya katılmaya gönüllü ve sözel olarak bilgilendirilmiş 70 hemşire (katılım %76,08) oluşturdu.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında demografik özellikleri içeren 'Bilgi Formu' ve 'Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği' kullanıldı.

Bilgi Formu; hemşirelerin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, eğitim durumu, mesleğindeki toplam çalışma süresi, çocuk kliniğindeki toplam çalışma süresi, bilgisayar kullanım sertifikasının olup/olmadığı, hastanede bilgisayarı ne sıklıkla hangi amaç için kullandığına yönelik bilgileri içermektedir. Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (SBBKYTÖ); Özgün adı Pretest for Attitudes Toward Computers in Healthcare (P.A.T.C.H. Assessment Scale v.2) olan ölçek Kaminski tarafından 1996 yılında geliştirilmiş ve 2007 yılında 2. sürümü yayınlanmıştır. Kaya ve Aştı6 (2008) tarafından ölçeğin ikinci sürümünün Türkçe güvenirlik ve geçerliği yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik kat sayısı 0.92 değerinde olup çalışmamızda bu değer 0,886 olarak bulundu. Ölçek sağlık bakım hizmetinin sunulduğu alanlarda, hemşirelerin bilgisayar kullanımına yönelik duygu ve tutumlarını ölçmekte olup toplam 40 sorudan oluşmaktadır. Sorular, "kesinlikle katılıyorum" dan başlayıp "kesinlikle katılmıyorum" a kadar giden yanıt seçenekleri olan 5 aşamalı likert tipindedir. Ölçeğin puan dağılımı -40 ile 40 arasında değişmekte ve değerlendirme aşağıdaki gibi yapılmaktadır.

Grup 1 (-40 ile -28 puan): Teknoloji korkusunun göstergesidir. Bireyler bilgisayar eğitiminin başlangıç aşamasında kabul edilmelidir. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik kararsızlık veya anksiyete oluşabilir. Temel bilgisayar becerilerini kapsayan eğitim programı destek sağlayabilir.

Grup 2 (-27 ile -15 puan): Bilgisayar kullanımı konusunda huzursuzluğun göstergesidir. Bilgisayar eğitimine çok temel bilgiler ile başlanmalıdır. Sağlık bakımında bilgisayarların yararlılığı konusunda endişeleri vardır.

Grup 3 (-14 ile -4 puan): Bilgisayar kullanımında orta derecede rahattırlar. Bilgisayar kullanımı konusunda temel bilgiye sahiptirler. Sağlık bakımında bilgisayar teknolojisi uygulamasının farkındalığı sınırlıdır.

Grup 4 (-3 ile 12 puan): Bilgisayar kullanırken kendilerini rahat hissederler. Çeşitli durumlarda bilgisayarın yararlılığının farkındadırlar. Sağlık bakımında bilgisayar yetenekleri konusunda gerçekçi görüşe sahiptirler.

Grup 5 (13 ile 26 puan): Çeşitli bilgisayar programlarını kullanma yeteneği konusunda kendinden emindirler. Toplumsal gelişimde bilgisayarın yararına inanırlar. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına istekli bir bakış açıları vardır.

Grup 6 (27 ile 40 puan): Yaratıcılığı ve bakımda işlerliği arttırmak için bilgisayar kullanmayı öğrenebilme konusunda kendilerinden çok emindirler. Bilgi teknolojisinin değerinin farkındadırlar. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına yönelik idealistik ve pozitif bir bakış açıları vardır.

Veri Toplama

Katılımcılara çalışma hakkında bilgi verildikten sonra, araştırmaya katılmayı kabul eden ebe ve hemşirelere formlar dağıtılarak sorulara ilişkin bilgi verildikten sonra doldurmaları istendi. Formların doldurulması yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Verilerin analizi SPSS (IBM Statistical Packages for the Social Sciences; Armonk, NY, ABD) 20,0 istatistik programı kullanıldı. Sayısal verilerde ortalama ve standart sapma ($\text{ort} \pm \text{SS}$), en düşük ve en yüksek değerler ifade edilirken, kategorik verilerde sayı ve yüzdelere bakılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için karşılaştırmalı istatistik analizinde

Journal of Human Rhythm
2018;4(3):158-164

TIRYAKI ve Ark.

Pediyatri Hemşirelerinin Sağlık
Bakımında Bilgisayar Kullanımına
Yönelik Tutumları: Sakarya Örneği

TİRYAKİ ve Ark.

Pediatric Hemşirelerinin Sağlık
Bakımında Bilgisayar Kullanımına
Yönelik Tutumları: Sakarya Örneği

Mann Whitney U ve Kurskal Wallis H testleri uygulandı ($p>0.05$).

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce, Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu ve çalışmanın yapıldığı kurumdan yazılı izinler alındı (02/04/2018-69).

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma örneklemini sadece Sakarya il merkezinde bir eğitim araştırma hastanesi bünyesinde bulunan çocuk ile ilgili kliniklerde çalışan hemşireler oluşturdu. Bu nedenle araştırmanın sonuçları genellenemez.

Bulgular

Çalışmaya dahil edilen hemşirelerin yaş ortalaması $33,17\pm 8,15$ (min=21, max=53), %88,6'ı kadın (n:62), %64,3'nün evli (n:45), %74,3'ünün hemşire (n:52), %60'ı lisans mezunu (n:42), %80'i çocuk ile ilgili dahili birimde çalıştığı belirlendi. Hemşirelerin toplam meslekte çalışma süresi $11,85\pm 9,12$ yıl (min 1, max=31), çocuk ile ilgili klinik deneyim süresi $7,04\pm 5,60$ yıl (min=1, max=26), bilgisayar kullanma sertifikası 16 (%22,9) kişide olduğu bulundu (Tablo 1). Katılımcıların %51,4'ünün (n:36) hastanede günlük düzenli bilgisayar kullandığını %45,7'sinin gerekli olduğu durumlarda bilgisayar kullandıklarını ifade ettiler. Hemşirelerin bilgisayar kullanma amaçlarını incelendiğinde yüksekten başlayan sıklık sırasına göre; hasta ve hastane hizmetleri (%95,7), ilaç bilgisi, literatür tarama, günlük gazete okuma şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

	Ort. \pm SS	n (%)
Yaş	33,17 \pm 8.15	
Toplam Çalışma Süresi (yıl)	11,85 \pm 9,12	
Pediatride Çalışma Süresi (yıl)	7,04 \pm 5,60	
Eğitim Durumu		
Lise/Önlisans		21(30)
Lisans		42(60)
Lisansüstü		7(10)
Cinsiyet		
Kadın		62(88,6)
Erkek		8(11,4)
Medeni Durum		
Evli		45(64,3)
Bekar		25(35,7)
Bilgisayar Kullanma Sıklığı		
Hiç Kullanmayan		2(2,9)
Gerektiğinde Kullanan		32(45,7)
Hergün Düzenli Kullanan		36(51,4)
Bilgisayar Sertifikası Olma Durumu		
Evet		16(22,9)
Hayır		54(77,1)

Çalışmada hemşirelerin toplam ölçek puanı (TÖP) $16,7 \pm 7,63$ olduğu ve alınan bu puan 'Çeşitli bilgisayar programlarını kullanma yeteneği konusunda kendinden emindirler. Toplumsal gelişimde bilgisayarın yararına inanırlar. Sağlık bakımında bilgisayar kullanımına istekli bakış açıları vardır' olarak değerlendirildi.

Elde edilen ÖTP ile katılımcıların eğitim durumu karşılaştırıldığında aralarında anlamlı ilişki olmadığı görüldü. (Tablo 2).

Eğitim Düzeyi	N	Mean Ranks	Chi-Square	P
Lise	7	32,00	,449	,930
Önlisans	14	33,68		
Lisans	42	36,44		
Lisansüstü	7	37,00		
Toplam	70			

Aynı ÖTP ile bilgisayar kullanma sertifikasının olup/olmama durum karşılaştırıldığında da aralarında anlamlı ilişki olmadığı saptandı (Tablo 3).

Bilgisayar Sertifikası	N	Z	P
Olan	16	-,288	,774
Olmayan	54		

Tartışma

Sağlık bakımı hizmetlerinde kalitenin sağlık hizmetlerine yansması açısından hemşirelik kayıtları oldukça önemlidir⁷. Hastaların ve bakım verenlerin teknoloji ile uğraşması; hasta ve bakım verenlerinin anksiyete düzeylerinin azaltılması ve bakım memnuniyetinin artması ile eşleştirilmektedir⁸.

Katılımcıların %51,4'ünün günlük düzenli olarak bilgisayar kullandıkları görüldü. Uysal ve ark⁹ (2017) ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik lisans öğrencilerine (n:553) yönelik yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin klinik bakımda bilişim teknolojisini sıklıkla kullanım diyenler %24.2, bazen kullanım diyenler %49.2, hiç kullanmam diyenlerin sayısı %26.4 olarak, Köse¹⁰ (2012) çalışmasında katılımcıların % 43,4'ünün günde 1-3 saat, başka bir çalışmada ise hemşirelerin günde 1-2 saat bilgisayar kullandığını bildirmişlerdir¹¹. Hemşireler bazen yada sık aralıklarla da olsa bilgisayar kullanmaktadırlar.

Sağlık hizmetleri alanında önemli bir yere sahip olan sağlık bilgi teknolojileri kullanımına yönelik, hastane yöneticilerinin tutumlarını etkileyen bireysel faktörleri ortaya çıkarmaya yönelik yapılan bir çalışmada (n:378) katılımcılardan %50.8'nin bilgisayar sertifikasına sahip olduğu belirlenmiştir¹². Sukums et al.¹³ (2014) tarafından yapılan çalışmada Afrika kırsalında çalışan sağlık çalışanlarının (n:108) bilgisayar kullanımına yönelik eğitim alma durumlarına bakılmış %29'unun eğitilmiş olduğu, ülkemizde yapılan başka bir araştırmada ise 108 hemşireden sadece %20,6'nın (n:33) bilgisayar kullanma eğitimi aldığı bildirilmiştir¹⁴. Çalışmamızda ise ebe ve hemşirelerin %22,9'nun bilgisayar sertifikasına sahip olması yönetici ile sağlık bakımı hizmeti verenler arasındaki bilgisayar kullanımına

TİRYAKİ ve Ark.

Pediatric Nurses' Health
Care Computer Use
Attitudes: Sakarya Example

yönelik sertifika/eğitim oranlarının oldukça farklı olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların bilgisayarı kullanma amaçlarından ilk sırada %95,7'sinin (n:67) hasta ve hastane hizmetleri için kullandığı bulunmuştur. Hemşirelerin bilgisayar ve bilişim teknolojilerini kullanma durumları ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmada katılımcıların %83,2'nin bilgisayarı internette haber, bilgi, güncel olay takip etmek amacıyla kullandıkları ifade edilmiş¹⁵ olup başka bir çalışmada ise hemşirelerin %77,4'ünün hemşirelik uygulamaları için bilgisayar kullanmaktadır¹⁶. Hemşirelerin bilgisayarı mesleki bilgiden günlük yaşama kadar çeşitli amaçlar için kullandıkları görülmektedir.

Katılımcıların SBBKYTÖ alınılan ortalama toplam puan $16,7 \pm 7,63$ olduğu, bu puana göre sağlık bakımında bilgisayar kullanımına istekli bakış açılarının olduğu şeklinde değerlendirildi. Aynı ölçekten Oksay ve ark.17(2016) $13,68 \pm 9,49$, Özen18 (2017) ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf hemşirelik lisans öğrencilerine uygulamış $10,73 \pm 9,98$ (ikinci sınıf $10,89 \pm 9,76$, üçüncü sınıf $11,31 \pm 10,85$, dördüncü sınıf $9,33 \pm 9,00$) ortalama toplam puanı elde edilmişlerdir. Sağlık bakımında hemşirelerin bilgisayarı rahat kullandıkları, çeşitli faydalarının olduğuna inandıkları ayrıca bilgisayar yetenekleri konusunda gerçekçi görüşe sahip oldukları görülmektedir.

Sonuç

Bilgisayarı sağlık bakımında kullanmanın hemşirelere fayda sağladığı, iş yükünü artırmadığı ayrıca hemşireyi hastadan uzaklaştırmadığı bilinmektedir¹⁹. Hemşireler sağlık iş gücünün en büyük bölümünü oluşturmaktası²⁰ ve teknoloji çağında olmamız nedeniyle hemşirelerin bilişim teknolojisini yakından takip etmeleri, uygulamalarında yeteri kadar kullanmaları gerekmektedir²¹. Hemşirelerin sağlık bakımında bilgisayarlardan yararlanabilmeleri için bilgisayar kullanımına yönelik eğitimlerle desteklenmesi gerekmektedir.

1. Ay F.Uluslararası elektronik hasta kayıt sistemleri, hemşirelik uygulamaları ve bilgisayar ilişkisi. *Gülhane Tıp Dergisi* 2009; 51: 131-136
2. Başar A, Delice ST, İlhan MN, Ergün MA, Soncul H.Hemşirelik Hizmetlerinde Bilgisayar Kullanımı – Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Örneği. *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 2008; 1(1): 43-46
3. Yüksekdağ BB. Hemşirelik eğitiminde bilgisayar teknolojisinin kullanımı. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi* 2015; 1 (1): 103-108
4. Çakırlar A, Mendi B.Hemşirelerin elektronik sağlık kaydı ve bilişim uygulamaları kapsamındaki bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *FNG & Bilim Tıp Dergisi* 2016; 2 (1): 32-39
5. Wu M-W, Lee T-T, Tsail T-C, Huang C-Y et al. Evaluation of a Mobile Station Electronic Health Record on Documentation Compliance and Nurses' Attitudes. *Open Journal of Nursing* 2015; 5: 678-688
6. Kaya N, Aşti T. Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerliği. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg* 2008; 16(61): 24-32
7. Türk G, Hakverdioğlu G, Eşer İ, Khorshid L. İnmeli Hastaların Hemşire Kayıtlarının İncelenmesi. *DEUHYO ED* 2010; 3(4): 171-174
8. Ersoy S, Yıldırım Y, Aykar FŞ, Fadiloğlu Ç. Hemşirelikte İnovatif Alan: Evde Bakımda Telehemşirelik ve Telesaglık. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2015; 6(4): 194-201
9. Uysal H, Yıldız M, Dinçer M, Eybek Z. Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgisayar ve Bilişim Teknolojileri Hakkındaki Farkındalıklarının Değerlendirilmesi. *G.O.P. Taksim E.A.H. JAREN* 2017; 3(3): 153-162
10. Köse A. Hemşirelerin Bilgisayar Kullanım Durumlarının Belirlenmesine Yönelik Bir Ampirik Çalışma – Trabzon İli Örneği . *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 2012; 5(1): 37-43
11. Koç Z. Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Eğitimi ve Uygulamalarında Bilgisayar Kullanımı Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2006; 10(2): 29-40
12. Tarcan GY, Çelik Y. Hastane Yöneticilerinin Sağlık Bilgi Teknolojilerine Yönelik Tutumlarını Etkileyen Bireysel Faktörlerin Belirlenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi* 2016; 19(1): 35-55
13. Sukums F, Mensah N, Mpembeni R, Kaltschmidt J et al. Health workers' knowledge of and attitudes towards computer applications in rural African health facilities. Citation: *Glob Health Action* 2014, 7: 24534-<http://dx.doi.org/10.3402/gha.v7.24534>
14. Softa HK, Akduran F, Akyazı E. Hemşirelerin Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* : 2014; 3(3): 845-858
15. Özdemir FK, Karakaya G. Hemşirelerin bilgisayar ve bilişim teknolojilerini kullanma durumları. *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi* 2017; 27(2):126-130
16. Kaya N, Aşti T, Kaya Hatice, Kaçar GY. Hemşirelerin Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi. *İ.Ü.F.N. Hem. Derg* 2008; 16(62): 83-89
17. Şahin AO, Nar MY, Yütmez TP, Çam ÇY. Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumları. *Türkiye Klinikleri J Surg Nurs-Special Topics* 2016; 2(1): 91-96
18. Özen N, Yazıcıoğlu İ, Çınar Fİ. Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumları ile Klinik Karar Verme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi* 2017; 14(2): 112-118
19. Yontz LS, Zinn JL, Schumacher EJ. Perioperative Nurses' Attitudes Toward the Electronic Health Record. *Journal of PeriAnesthesia Nursing* 2015; 30(1): 23-32
20. Kaye SP. Nurses' Attitudes Toward Meaningful Use Technologies: An Integrative Review. *Comput Inform Nurs* 2017; 35(5): 237-247. doi: 10.1097/CIN.0000000000000310.
21. Bilgiç Ş, Şendir M. Hemşirelik Bilişimi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi* 2014; 3(1): 24-28

Journal of Human Rhythm
2018;4(3):158-164

TIRYAKİ ve Ark.

Pediyatri Hemşirelerinin Sağlık Bakımında Bilgisayar Kullanımına Yönelik Tutumları: Sakarya Örneği